

Czysty
Przekaz

Edukacja medialna i przeciwdziałanie dezinformacji w szkole

Szkolenie dla trenerów

STOWARZYSZENIE
AGLOMERACJA
KONIŃSKA

FUNDACJA

Cele szkolenia

Drodzy nauczyciele, pedagodzy, psycholodzy szkolni, bibliotekarze, edukatorzy

To szkolenie przygotowuje Was do prowadzenia zajęć rozwijających kompetencje medialne uczniów, w szczególności zdolność rozpoznawania i krytycznej analizy (dez)informacji w środowisku cyfrowym.

Program szkolenia

1

Wprowadzenie do edukacji medialnej

2

Informacja, opinia, manipulacja

3

Dezinformacja

4

Weryfikacja informacji

5

Algorytmy, bańki informacyjne i ekosystem social mediów

6

Higiena cyfrowa i dobrostan użytkowników

7

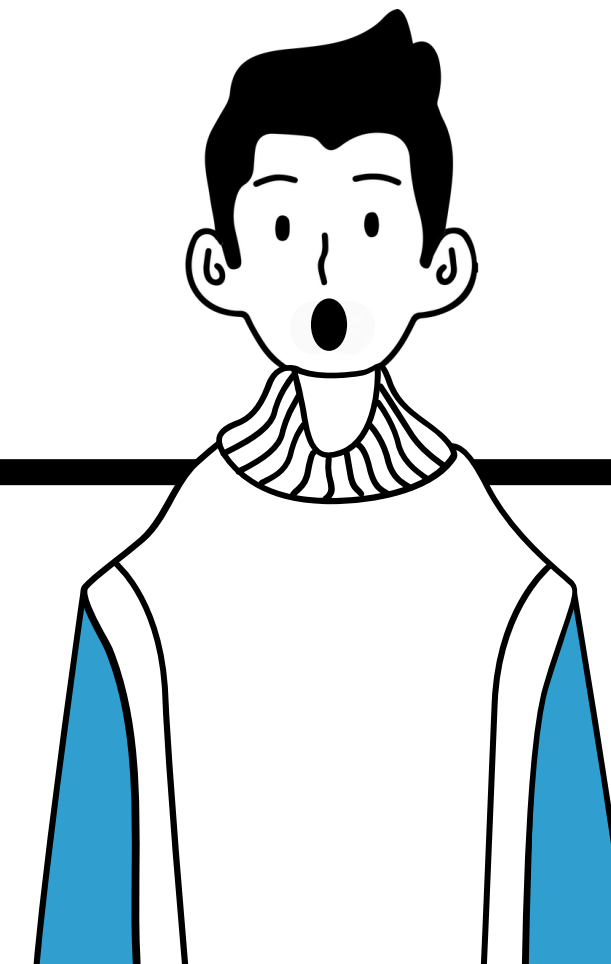
Odpowiedzialność użytkownika mediów

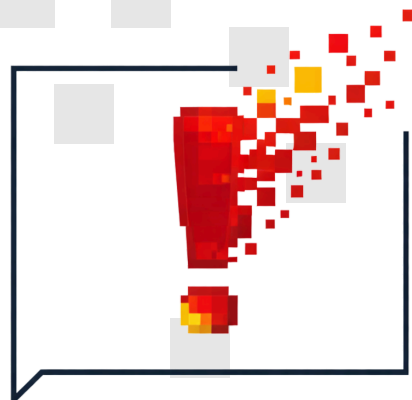
8

Metodyka prowadzenia zajęć z edukacji medialnej

MODUŁ 1.

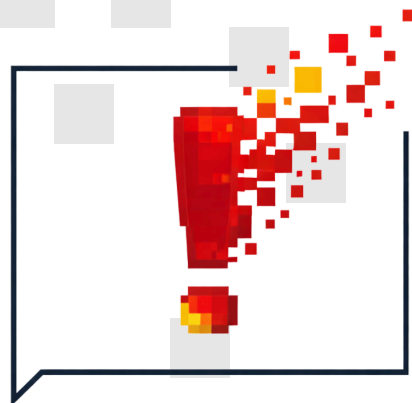
Wprowadzenie do edukacji medialnej

Dlaczego edukacja medialna?

- nadmiar informacji w środowisku cyfrowym
- szybkie rozprzestrzenianie się dezinformacji
- rosnący wpływ mediów społecznościowych
- konieczność rozwijania krytycznego myślenia

Kompetencje medialne osób uczniowskich

- rozumienie funkcjonowania mediów
- ocena wiarygodności informacji
- identyfikowanie manipulacji
- odpowiedzialne korzystanie z internetu

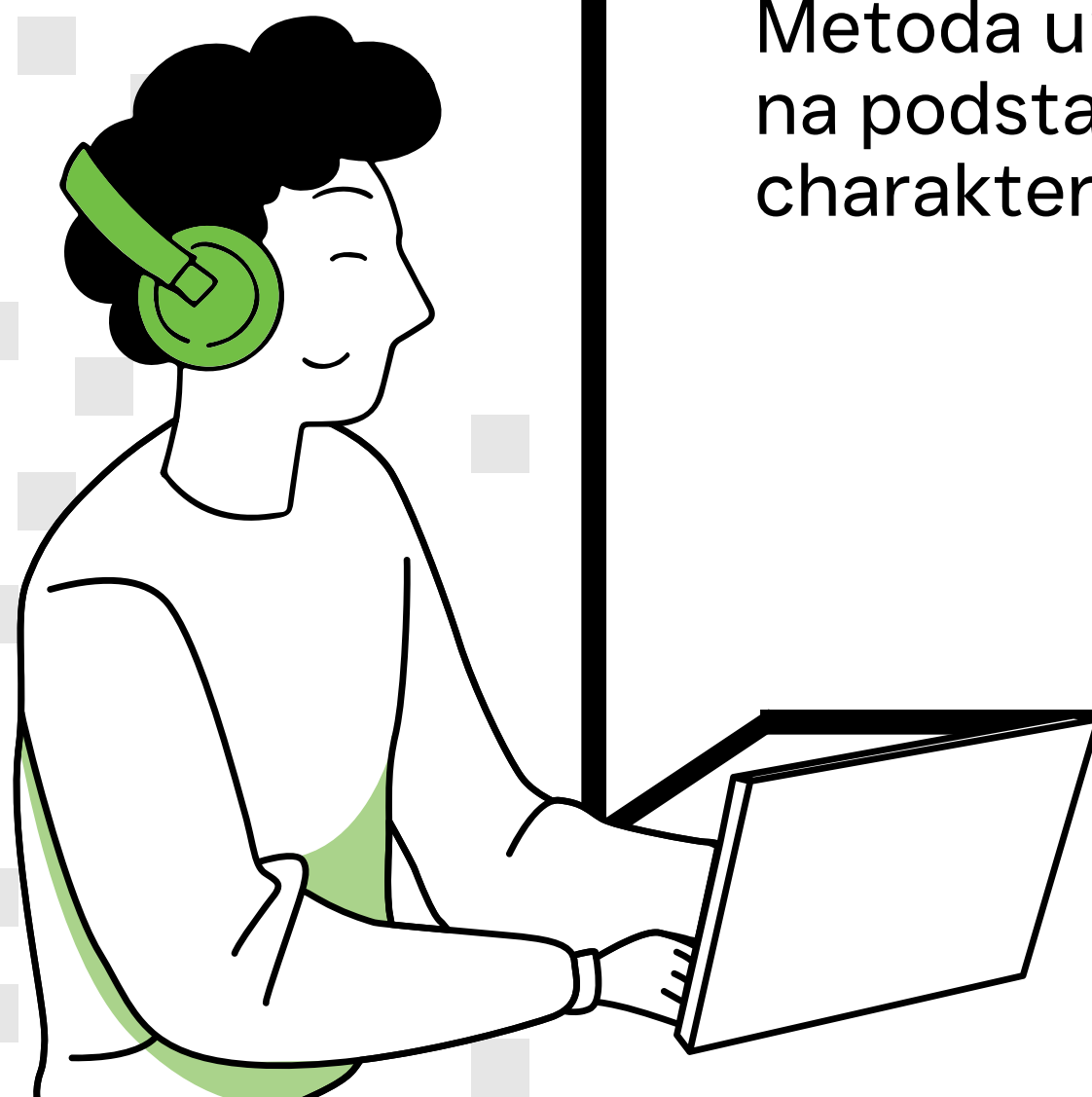
Heurystyki i błędy poznawcze

heurystyka dostępności	heurystyka reprezentatywności	heurystyka zakotwiczenia i dostosowania
błąd potwierdzenia	błąd koniunkcji	efekt pierwszeństwa
błąd pewności wstecznej	błąd alternatywy	efekt aureoli
podstawowy błąd atrybucji	efekt rozmycia	efekt skupienia
	paradoks hazardzisty	ignorowanie prawdopodobieństwa
	prawo małych liczb	zaniedbywanie miarodajności

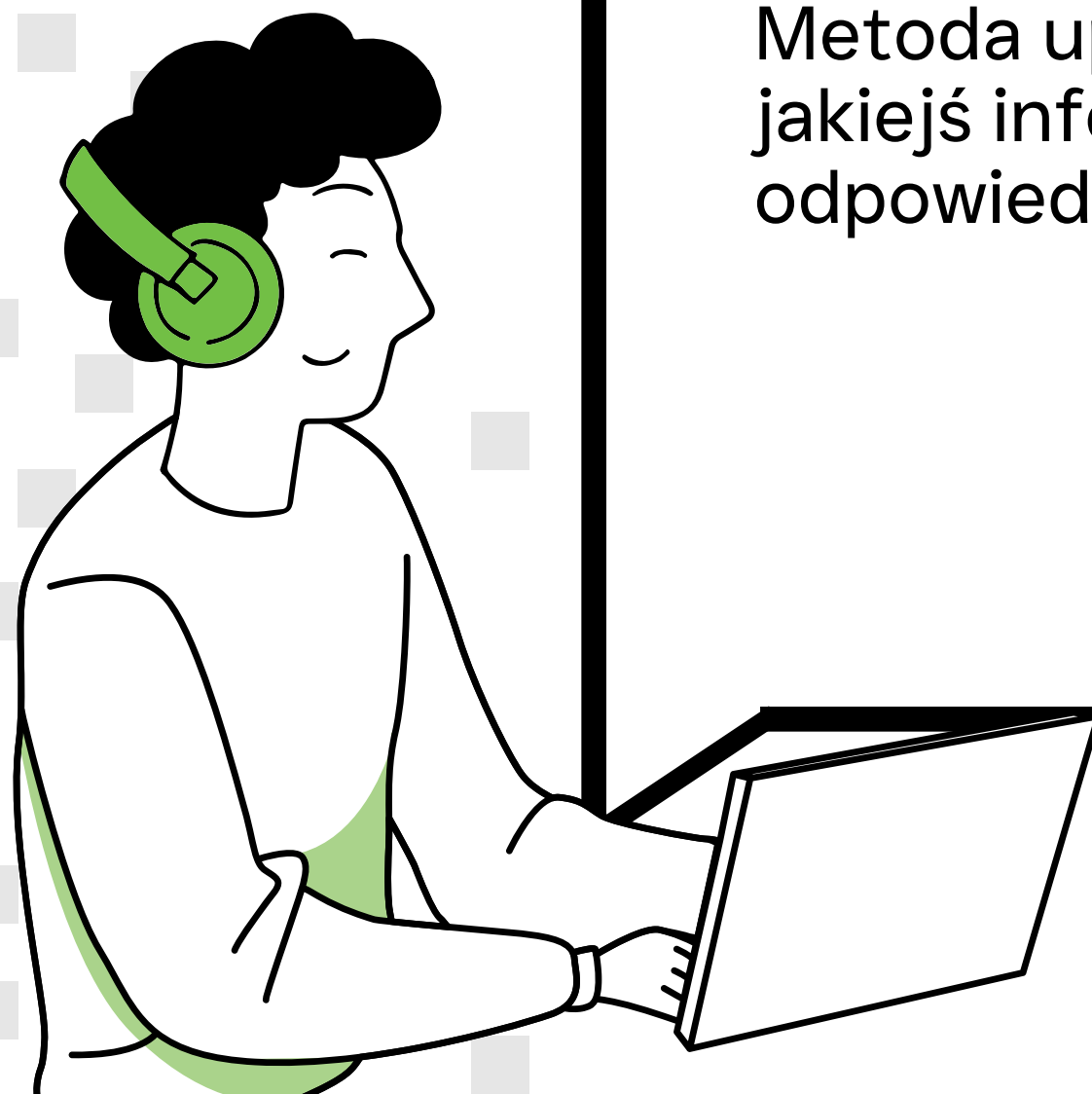
Heurystyka dostępności

Metoda uproszczonego wnioskowania polegająca na przypisywaniu większego prawdopodobieństwa zdarzeniom, które łatwiej przywołać do świadomości i są bardziej nacechowane emocjonalnie.

Heurystyka reprezentatywności

Metoda uproszczonego wnioskowania polegająca na klasyfikowaniu na podstawie częściowego podobieństwa do przypadku typowego, charakterystycznego, reprezentatywnego, który już znamy.

Heurystyka zakotwiczenia i dostosowania

Metoda uproszczonego wnioskowania polegająca na oparciu się na jakiejś informacji, a następnie zmodyfikowaniu jej w celu uzyskania odpowiedzi na pytanie lub wydania sądu.

MODUŁ 2. Informacja, opinia, manipulacja

Informacja

To przekaz, który opisuje fakty i można go sprawdzić w wiarygodnym źródle.

W 2024 roku igrzyska olimpijskie odbyły się w Paryżu.

Ta gra została wydana w trzech wersjach językowych.

Opinia

To czyjeś zdanie lub ocena, która pokazuje, co ktoś myśli lub czuje.

Lekcje online są lepsze niż w szkole.

Ten film jest strasznie słaby.

Manipulacja

To sposób przekazywania treści, który ma wpłynąć na nasze myślenie lub zachowanie, często bez mówienia całej prawdy lub przez granie na emocjach.

Jeśli w to nie uwierzysz, to znaczy,
że nic nie rozumiesz.

Tylko dziś możesz poznać prawdę,
której nikt ci nie powie.

Metoda dydaktyczna: analiza przypadku

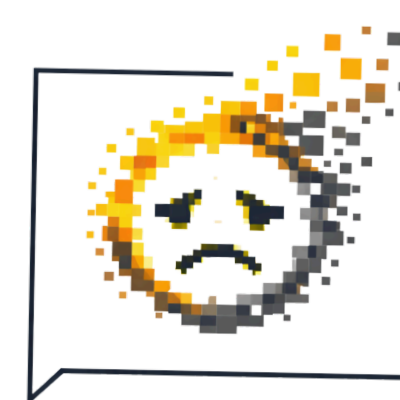

Waga samodzielnego
rozdzielania
informacji, opinii
i manipulacji

Rozpoznawanie
językowych
wskazników
konkretnych zjawisk

Analiza treści
w kontekście i
w izolacji

MODUŁ 3. Dezinformacja

Misinformacja

Inaczej niedoinformowanie. Zwodnicze lub nieprawdziwe informacje, które nie zostały stworzone z zamiarem wprowadzenia w błąd.

Nieopatrzone zamieszczenie artykułu opartego na nieaktualnych danych.

Dezinformacja

Posługiwanie się fałszywą informacją stworzoną z zamiarem wprowadzania w błąd danej osoby, grupy społecznej, organizacji lub rządu.

Organizacja celowo publikująca fałszywe statystyki na temat konkurencyjnej firmy, aby ją zdyskredytować.

Malinformacja

Inaczej selektywne wykorzystywanie informacji. Posługiwanie się prawdziwą informacją w sposób wybiórczy w celu manipulacji wizerunkiem osoby, organizacji lub kraju.

“Naszą grę da się przejść od początku do końca”, kiedy jest to możliwe tylko dla wybranej grupy osób na jednej z możliwych platform.

STOWARZYSZENIE
AGLOMERACJA
KONIŃSKA

MISINFORMACJA

DEZINFORMACJA

MALINFORMACJA

nieprawdziwość

chęć wyrządzenia szkody

Pitbull odwołuje koncert w Polsce. „Nie zagram, chyba że każdy zmeni piec”

Paweł Banaszczyk

26 lutego 2025, 11:51 · 1 minuta czytania

Canva, Wikipedia

Mr. Worldwide podjął decyzję o odwołaniu swojego koncertu w Polsce. Powód? – Nie zagram w kraju, w którym zmienia się piec – oświadczył artysta, wywołując oburzenie setek fanów, którzy już kupili bardzo drogie bilety.

Źródło: ASZdziennik.pl

STOWARZYSZENIE
AGLOMERACJA
KONIŃSKA

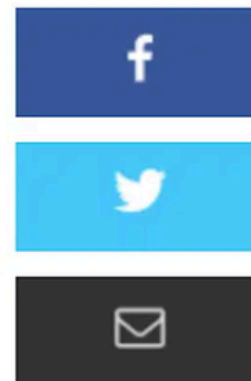

Jeśli zimą w domu będzie więcej niż 19 stopni, to grozi surowa grzywna, a nawet 3 lata więzienia

13 listopada

A A A

Komisja Europejska już nie tylko zachęca, ale wręcz zmusza kraje członkowskie do egzekwowania obniżenia temperatury w domach zimą do 19 stopni. Umyślne łamanie zakazu może się skończyć dla właścicieli surową grzywną, a nawet 3-letnim więzieniem.

Źródło: twojapogoda.pl

Źródło: Facebook

Metoda dydaktyczna: analiza przypadku

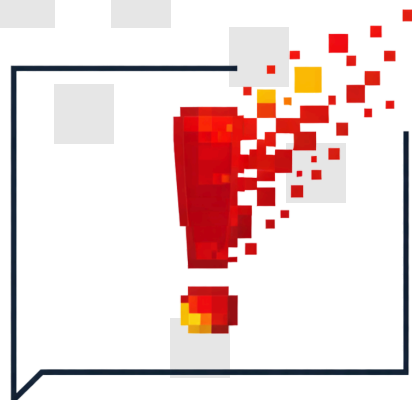
Waga samodzielnego
rozdzielania między
zjawiskami
związanymi
z dezinformacją

Rozpoznawanie
językowych
wskaźników
konkretnych zjawisk

Analiza treści
w kontekście
i w izolacji

MODUŁ 4. Weryfikacja informacji

Model **SPRAWDŹ** na dłoni

- metoda mnemotechniczna
- proces krytycznej ewaluacji tekstu (nie weryfikacji jego prawdziwości!)
- dostosowany do młodszych grup wiekowych

S – Siła napędowa, czyli kto to napisał?

Kto jest autorem/wydawcą/sponsorem?

Jakie są dane uwierzytelniające autora?

Jakie są kwalifikacje autora do pisania na ten temat i czy można je zweryfikować?

P – Powód, czyli po co to powstało?

Czy informacja jest faktem, opinią czy manipulacją?

Kto zyska na informacji?

Czy punkt widzenia prezentowany w informacji jest obiektywny i bezstronny?

R – Relacja, czyli czy to dotyczy tematu?

Czy informacje odnoszą się do tematu lub odpowiadają na postawione pytanie?

A – Aktualność, czyli kiedy to opublikowano?

Kiedy informacja została opublikowana?
Czy była ona poprawiana/aktualizowana?

WDŹ – Wiarygodność danych, czyli czy mogę to sprawdzić?

Skąd pochodzą informacje?

Czy poparte są rzetelnymi dowodami?

Czy można je zweryfikować w innym źródle?

Metoda dydaktyczna: krytyczna analiza treści

Waga samodzielnej
pracy z tekstem

Rozpoznawanie
językowych
wskazników
konkretnych zjawisk

Analiza treści
w kontekście

MODUŁ 5. Algorytmy, bańki informacyjne i ekosystem mediów społecznościowych

Bańka informacyjna

Zjawisko personalizowania dostarczanych użytkownikowi Internetu informacji opartego na analizie jego dotychczasowych wyszukiwań, jak i dostępnych o nim danych.

Imię i nazwisko: Kuba Guzik

Wiek: 13

Lokalizacja: Poznań, PL

Historia oglądanych filmów na YouTube

Wygrałem KAŻDY TRYB w Knockout Roblox
97 tys. wyświetleń • 1 dzień temu

Minecraft 1.21 - prosta automatyczna farma żelaza |...
16 tys. wyświetleń • 6 miesięcy temu

Minecraft 1.21 - komnaty próby, zły omen i buzdygan (mam go w...
10 tys. wyświetleń • 6 miesięcy temu

WYTLUMACZYŁEM JAK DZIAŁA KAŻDA RZECZ REDSTONE W...
7,5 tys. wyświetleń • 3 lata temu

Co Kuba ostatnio polubił/skomentował?

- film „10 trików, których nie znasz w popularnej grze”
- post z nową aktualizacją gry
- komentarz: „Ale to trudne!” pod filmem z wyzwaniem

Czego Kuba prawie nie ogląda?

- długich filmów edukacyjnych
- wiadomości
- treści, które nie są związane z grami

Metoda dydaktyczna: studium przypadku

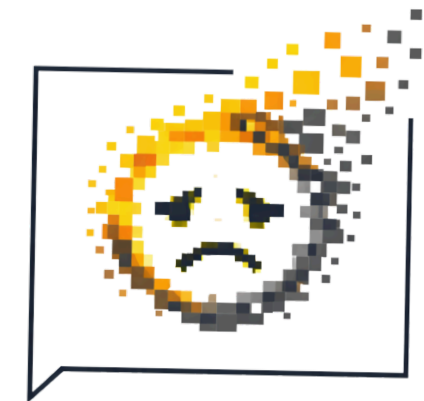

Waga samodzielnej
pracy z tekstem

Rozpoznawanie
wskaźników
konkretnych zjawisk

Analiza treści
w kontekście
i w izolacji

MODUŁ 6. Higiena cyfrowa i dobrostan użytkowników

Zasady higieny cyfrowej

Kontroluj czas przed ekranem

Odkładaj smartfon

Wyłącz powiadomienia

Nie rób wielu rzeczy na raz

Trenuj swój mózg analogowo

Relaksuj się i odpoczywaj offline

Szukaj zainteresowań poza siecią

Planuj czas bez internetu

Zadbaj o swój sen

Dbaj o relacje

MODUŁ 7. Odpowiedzialność użytkownika mediów

Metoda dydaktyczna: opracowanie zestawu zasad odpowiedzialnego korzystania z internetu (np. do późniejszego wykorzystania)

Budowanie
świadomości

Krytyczne podejście
do własnych
doświadczeń

Przełożenie
wiedzy na
życie
codzienne

MODUŁ 8. Metodyka prowadzenia zajęć z edukacji medialnej

Kluczowe metody

- metody aktywizujące w edukacji medialnej
- praca projektowa
- dyskusja moderowana
- analiza przypadków
- wykorzystywanie bieżących przykładów z mediów

Dziękujemy!

STOWARZYSZENIE
AGLOMERACJA
KONIŃSKA

